

**Довідка про консультації щодо проєкту
Державної економічної програми поводження з відпрацьованим ядерним паливом вітчизняних атомних
електростанцій на період до 2025 року та Звіту про стратегічну екологічну оцінку**

Міністерство охорони здоров'я України листом від 16.12.2020 № 26-04/38215/2-20 повідомило про відсутність зауважень та пропозицій до проєкту Державної економічної програми поводження з відпрацьованим ядерним паливом вітчизняних атомних електростанцій на період до 2025 року та Звіту про стратегічну екологічну оцінку.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України листом від 16.12.20220 № 25/5-21/11789-20 надало зауваження та пропозиції до проєкту Державної економічної програми поводження з відпрацьованим ядерним паливом вітчизняних атомних електростанцій на період до 2025 року (далі – Проєкт) та Звіту про стратегічну екологічну оцінку (далі – Звіт), розгляд яких наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

№ п/п	Уповноважений орган	Редакція частини проєкту ДДП/Звіту про СЕО, до якої висловлено зауваження (пропозиції)	Зауваження/пропозиції	Спосіб врахування (враховано/ не враховано/ враховано частково)	Обґрунтування
До проєкту Державної економічної програми поводження з відпрацьованим ядерним паливом вітчизняних атомних електростанцій на період до 2025 року					
	Міністерство захисту довкілля та	До проєкту акта в цілому	1. На підставі наданої інформації зроблено висновки, що	Враховано частково	Пункт 2 статті 11 Закону України «Про стратегічні екологічну оцінку» не передбачає проведення аналізу

	природних ресурсів України		<p>аналіз впливу Проєкту на клімат, передбачений пунктом 2 статті 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» не проведено. Проєкт не враховує негативні наслідки зміни клімату, що посилюють амплітуду та частоту надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру (у першу чергу це стосується зміни температурного та гідрологічного режимів, падінню рівня підземних вод та пов'язаних з цим лісових пожеж та захворювань лісу). Якщо при побудові АЕС близька наявність водних об'єктів забезпечувала безперебійну роботу ставка-охолоджувача, то для об'єктів з</p>		<p>впливу Проєкту документу державного планування на клімат.</p> <p>Перелік видів діяльності, викиди парникових газів в результаті провадження яких підлягають моніторингу, звітності та верифікації, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 р. № 880 не містить діяльності із виробництва електричної енергії на АЕС та зберігання відпрацьованого ядерного палива.</p> <p>Враховуючи це, моніторинг та звітність щодо викидів парникових газів під час виконання заходів Програми не проводитиметься.</p> <p>Поряд з тим, Звіт про стратегічну екологічну оцінку доопрацьовано з урахуванням зауважень Міндовкілля та рекомендацій, викладених у листі від 03.03.2020 № 26/1.4-11.3-5650, а саме: до розділу 4 додано інформацію про аналіз впливу ядерної енергетики на зміну клімату та виконано відповідні редакційні правки до розділів 6 та 11.</p>
--	----------------------------	--	---	--	---

		<p>відпрацьованим ядерним паливом – це загроза швидкого радіоактивного забруднення у випадку аварії чи теракту. Проект не враховує стратегічну важливість водних ресурсів (у першу чергу басейну Дніпра) для майбутнього в умовах жорсткого водного дефіциту. Також не розглянута можливість розбудови міжнародного водного шляху E40, який має з'єднати Балтійське та Чорне море.</p> <p>Пропонуємо розробникам Проекту розглянути альтернативні варіанти та місця для побудови об'єкту (подалі від водних об'єктів, лісу, існуючих та потенційних</p>		<p>У розділах 2.2 та 4 Звіту про Стратегічну екологічну оцінку детально представлено інформацію про поверхневі та підземні води Київської та Запорізької областей, у тому числі в місцях розташування ССВЯП та ЦСВЯП, стан їх забруднення та радіаційний стан.</p> <p>Щодо «альтернативних варіантів та місць для побудови об'єкту» інформуємо.</p> <p>ССВЯП безпечно експлуатується з 2001 року.</p> <p>Місце розташування ЦСВЯП визначено Законом України. ТЕОІ та проект сховища затверджені Кабінетом Міністрів України та мають позитивні висновки всіх необхідних експертиз, у тому числі екологічної, проведеної Мінприроди.</p> <p>Під час розроблення ТЕОІ ЦСВЯП за результатами аналізу трьох різних майданчиків розташування сховища, обрано саме цей варіант.</p> <p>Розміщення сховища у Чорнобильській зоні відчуження, де відсутнє постійно проживаюче</p>
--	--	---	--	---

			<p>міжнародних водних, залізничних, автомобільних та трубопровідних сполучень. Якщо це неможливо, рекомендуємо при проектуванні та будівництві об'єктів більше уваги приділяти контролю стану навколишніх лісів, створенню та забезпеченню ефективності протипожежних лісових просік та інших протипожежних заходів, а також використанню існуючих геоморфологічних бар'єрів та створенню штучних перешкод для захисту водних об'єктів та водних горизонтів від радіоактивного забруднення у випадку аварії. При цьому слід враховувати положення</p>		<p>населення, було пріоритетним фактором для визначення обраного варіанту.</p> <p>На цей час будівництво сховища знаходиться на завершальній стадії. ДП «НАЕК «Енергоатом» отримало кредит під державні гарантії у сумі 250 млн доларів США, з яких станом на 30.06.2020 освоєно 170 млн доларів США.</p> <p>Враховуючи наведене, Проєктом програми та Звітом не розглядаються альтернативні варіанти місць побудови об'єктів та можливість розбудови міжнародного водного шляху E40, як такої що не є предметом Програми поводження з відпрацьованим ядерним паливом України.</p> <p>У цьому випадку необхідно звернути увагу на врахування наявності усіх промислових об'єктів України, не тільки ССВЯП та ЦСВЯП, та їх потенційно можливого впливу на міжнародний водний шлях E40 під час проектування зазначеного шляху.</p>
--	--	--	---	--	--

			листа Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 03.03.2020 № 26/1.4-11.3-5650 «Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування»		Також інформуємо, що при проектуванні та будівництві ядерних установок оператор чітко дотримується норм та правил протипожежної безпеки. Додаткову інформацію про протипожежні смуги навколо ЦСВЯП наведено у розділі 4.
			1. Насамкінець нагадуємо, що замовник має забезпечити інформування про затвердження Проекту відповідно до вимог статті 16 Закону	Враховано	У разі затвердження Кабінетом Міністрів України проекту акта інформування про це буде виконано в установленому порядку
До Звіту про стратегічну екологічну оцінку					
			1. У розділі 8 «Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна	Враховано	До розділу 8 Звіту про СЕО додано розгляд Альтернативного варіанту 3 – Відтермінування введення ЦСВЯП в експлуатацію. Таким чином, виконання частини 6 статті 13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та обрання саме цього документу

		<p>оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недоступність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки» Звіту розглянуто, окрім Проекту, лише одну альтернативу, а саме нульовий варіант. Ураховуючи зазначене такий підхід не дозволить виконати норму частини 6 статті 13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (далі – Закон) відповідно до якої замовник у довідці про консультації обґрунтовує обрання саме цього документу державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження, серед інших виправданих альтернатив,</p>		<p>державного планування здійснено на основі результатів аналізу/порівняння трьох виправданих варіантів документу.</p>
--	--	---	--	--

			представлених до розгляду.		
			<p>2. У розділі 8 «Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення» Звіту мають бути наведені як індикатори (показники) такого моніторингу, так і їх кількісні та/або якісні значення.</p> <p>Зазначене дозволить замовнику виконати вимогу статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (далі – Закон), а саме один раз на рік оприлюднювати результати моніторингу на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та, у разі виявлення не</p>	Враховано	<p>У розділі 9 «Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення» СЕО надана інформація щодо моніторингу наслідків реалізації заходів Програми.</p> <p>Відповідно до ст. 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» на офіційному веб-сайті Міністерства енергетики у мережі Інтернет щороку оприлюднюватиметься інформація щодо моніторингу наслідків реалізації заходів Програми за показниками, отриманими під час регламентованого контролю в межах та поза межами майданчиків сховищ за критеріями, наведеними у таблиці 28.</p> <p>Враховуючи, що сховища для поводження з ВЯП, експлуатація яких передбачена Програмою, є ядерними установками, в яких здійснюватиметься пасивне зберігання ВЯП, моніторинг</p>

			передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживати заходів для їх усунення.		наслідків виконання заходів Програми на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, проводитиметься за радіаційними показниками відповідно до заходів, передбачених для здійснення моніторингу наслідків виконання Програми. Дії замовника та виконавця щодо моніторингу наслідків Програми регламентовано пунктами 3 та 4 проекту постанови Кабінету Міністрів України про її затвердження.
--	--	--	--	--	--

Виконання норми частини 6 статті 13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку — обґрунтування обрання саме цього документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження, серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду:

Метою Програми поводження з відпрацьованим ядерним паливом вітчизняних атомних електростанцій на період до 2025 року (далі – Програма) є розв'язання комплексних галузевих проблем поводження з відпрацьованим ядерним паливом українських атомних електростанцій, що експлуатуються, підвищення економічної ефективності схеми поводження з відпрацьованим ядерним паливом, встановлення рамкових умов та завдань для оператора щодо безпечного та економічно ефективного поводження з відпрацьованим ядерним паливом.

Розв'язання цих проблем шляхом складання державної економічної програми визначено Указом Президента України від 13.04.2016 № 141 «Про додаткові заходи щодо перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему та відродження територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 385-р «Про схвалення Концепції Державної економічної програми поводження з відпрацьованим ядерним паливом вітчизняних атомних електростанцій на період до 2024 року», розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.08.2020 № 1133-р «Про затвердження Плану пріоритетних дій Уряду на 2020 рік».

Хоча Програма не є цільовою (для виконання її заходів не залучаються кошти державного бюджету) Міненерго, враховуючи відсутність іншого нормативно-правового поля, керувалось Законом України «Про державні цільові програми» та постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106 «Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм».

У розділі 8 Стратегічної екологічної оцінки Програми розглянуто три варіанти виправданих альтернатив: «Нульовий сценарій» - тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування, «Виконання заходів Програми» - тобто прогнозування та оцінка ситуації у випадку затвердження зазначеного документа державного планування та «Відтермінування введення ЦСВЯП в експлуатацію».

Висновок, зроблений за результатами аналізу зазначених альтернатив, свідчить про переваги обрання варіанту затвердження документа державного планування у запропонованому вигляді.
